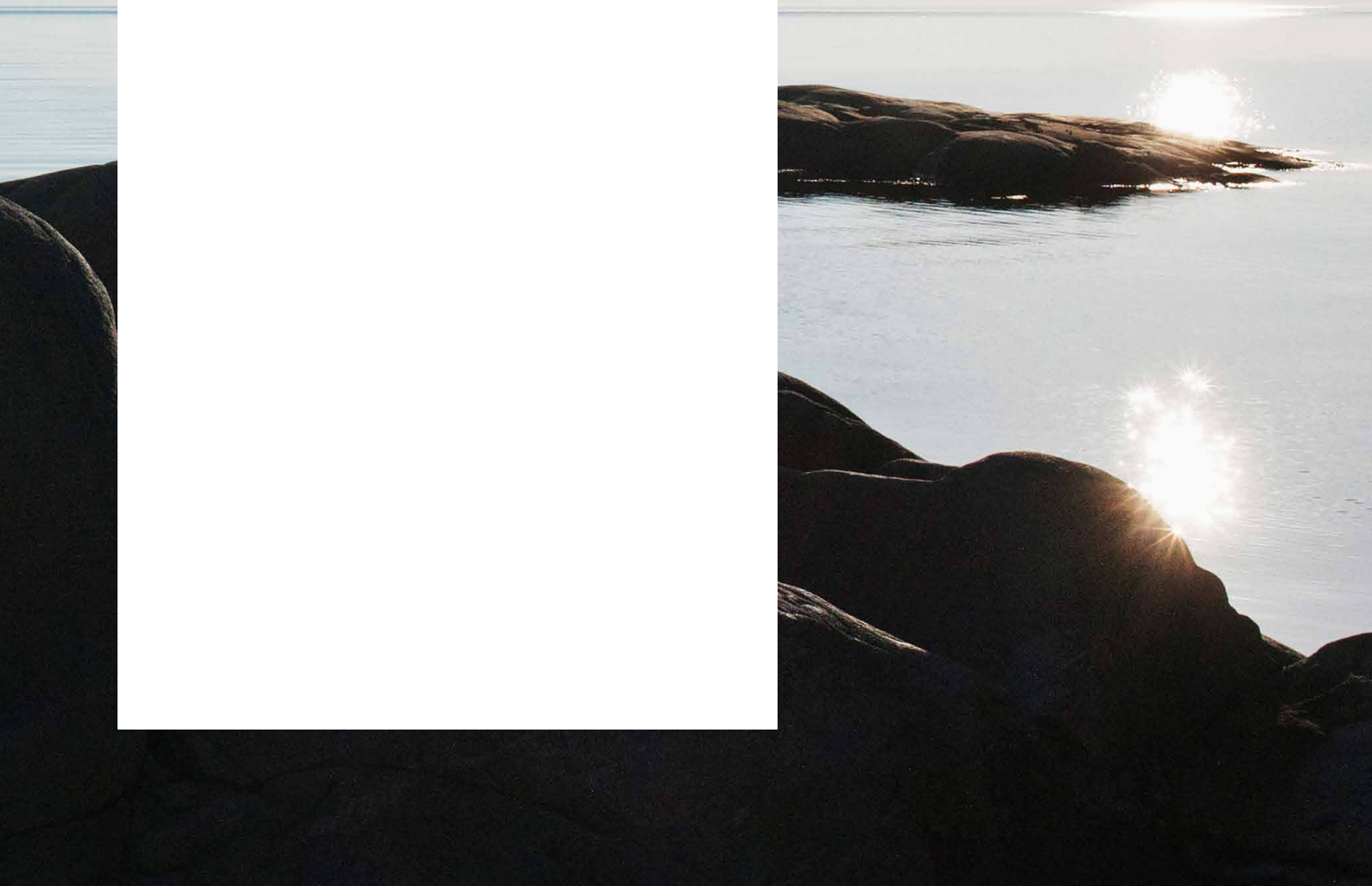

Statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande 2020

Innehåll

Statens ägarpolicy	1
Principer för bolagsstyrning i bolag med statligt ägande	6
Principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattnings- havare i bolag med statligt ägande	11
Principer för extern rapportering i bolag med statligt ägande	14

Statens ägarpolicy

Regeringen beslutade den 27 februari 2020 nedanstående ägarpolicy för bolag med statligt ägande. Policyn ersätter tidigare ägarpolicy som beslutades den 22 december 2016. Regeringens principer för bolagsstyrning, ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare samt extern rapportering i bolag med statligt ägande ingår i statens ägarpolicy.

1. Inledning

Bolagen med statligt ägande ägs ytterst av svenska folket och utgör en betydande del av svenskt näringsliv.

Regeringen har riksdagens uppdrag att aktivt förvalta bolagen med statligt ägande så att den långsiktiga värdeutvecklingen blir den bästa möjliga och, i förekommande fall, att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl. Regeringen anser att det är av största vikt att bolagen förvaltas på ett aktivt och professionellt sätt med långsiktigt värdeskapande som övergripande mål.

Bolag med statligt ägande ska agera långsiktigt, effektivt och lönsamt samt ges förmåga att utvecklas. I syfte att främja ett långsiktigt hållbart värdeskapande i bolagen med statligt ägande integreras hållbart företagande i bolagsstyrningen. Det innebär att bolagen ska agera föredömligt inom området hållbart företagande och i övrigt agera på ett sådant sätt att de åtnjuter offentligt förtroende.

En förutsättning för att bolagen med statligt ägande ska bidra till ekonomisk effektivitet och konkurrenskraft i hela landet är att staten tillämpar god bolagsstyrning. Den svenska regeringens förvaltningsprinciper följer i huvudsak OECD:s riktlinjer för bolagsstyrning respektive anti-korruption och integritet i statligt ägda företag vilket ger ett förutsägbart ramverk för såväl staten som ägare som för bolagen med statligt ägande.

Det statliga bolagsägandet i Sverige har tillkommit vid olika tidpunkter och av skilda skäl. Många av bolagen har sitt ursprung i affärsverksamhet inom

myndighet, affärsverk eller statliga monopol. I dag verkar de flesta av bolagen på fullt konkurrensutsatta marknader. En ökad globalisering, teknologisk utveckling och ökad konkurrensutsättning har förändrat förutsättningarna för ett flertal av bolagen med statligt ägande. Som en konsekvens av detta har den statligt ägda bolagsportföljen förändrats betydligt över tid. För staten som aktiv och professionell ägare ingår att pröva skälen för fortsatt statligt ägande liksom att överväga bolagens olika uppdrag och inriktning. Inriktningen på många av bolagens verksamhet och samhällsuppdrag motiverar att staten även framgent är en betydande bolagsägare.

I denna ägarpolicy redogör regeringen för uppdrag och mål, tillämpliga ramverk och viktiga principfrågor avseende styrningen av bolag med statligt ägande.

Statens ägarpolicy ska tillämpas i bolag med statligt majoritetsägande. I övriga bolag där staten är delägare verkar staten i dialog med övriga ägare för att ägarpolicy ska tillämpas. Bolag som förvaltas av andra myndigheter än Regeringskansliet ska på motsvarande sätt tillämpa statens ägarpolicy.

Regeringen lämnar en årlig redogörelse för företag med statligt ägande till riksdagen. Syftet med redogörelsen är att beskriva statens bolagsägande och de värden som finns i bolagen med statligt ägande samt redovisa hur förvaltningen av statens bolagsägande har utvecklats under året. Vidare redogörs för bolagens måluppfyllnad och efterlevnad av regeringens principer för bolag med statligt ägande.

2. Staten som bolagsägare

2.1 Regeringens förvaltningsmandat

Regeringen förvaltar och förfogar enligt 9 kap. 8 § regeringsformen, med vissa undantag, över statens tillgångar. Enligt 9 kap. 9 § regeringsformen beslutar riksdagen om grunderna för förvaltningen av och förfogandet över statens tillgångar. Bestämmelser om förvärv och överlåtelse av egendom, däribland aktier och andelar i företag, finns i budgetlagen (2011:203). Enligt 8 kap. 3 § budgetlagen får regeringen inte utan riksdagens bemyndigande förvärva aktier eller andelar i ett företag, eller på annat sätt öka statens röst- eller ägarandel i ett företag. Regeringen får inte heller utan riksdagens bemyndigande skjuta till kapital till ett företag. Enligt 8 kap. 4 § andra stycket budgetlagen får regeringen inte heller utan riksdagens bemyndigande genom försäljning eller på annat sätt minska statens ägarandel i företag där staten har hälften eller mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar. Utöver vad som framgår av dessa bestämmelser krävs riksdagens godkännande vid väsentliga ändringar av bolagens verksamhetsföremål. Riksdagsbeslut krävs däremot inte för t.ex. utdelningar, eftersom dessa ingår i den löpande förvaltningen.

2.2 Förvaltningen av bolag med statligt ägande

Bolag med statligt ägande förvaltas i normalfallet av Regeringskansliet. Merparten av bolagen förvaltas av Näringsdepartementet som har en särskild organisation för förvaltning av bolag med statligt ägande. Näringsdepartementet ansvarar även för frågor gällande statens företagsägande som ställer krav på en enhetlig ägarpolitik. Regeringens principer för aktiv förvaltning och styrning av bolagen med statligt ägande omfattar därmed samtliga bolag med statligt ägande.

I syfte att åstadkomma en aktiv och professionell förvaltning har Regeringskansliet utvecklat ett antal verktyg och processer för sitt arbete. Förvaltningen sker bl.a. genom att Regeringskansliet nominerar styrelseledamöter, fastställer mål och följer upp och utvärderar bolagens verksamhet.

2.3 Lagstiftning

Bolagen med statligt ägande lyder under samma lagar som privatägda bolag, t.ex. aktiebolags-, årsredovisnings-, konkurrens- och bokföringslagen, säkerhetsskyddslagen samt värdepappers- och insiderlagstiftningen.¹ Bolagen kan också omfattas av direkt tillämpliga EU-förordningar, t.ex. marknadsmissbruksförordningen (MAR)² och dataskyddsförordningen³.

Därutöver kan de bolag med statligt ägande som är verksamma inom en viss sektor, liksom privatägda bolag, lyda under särskild sektorslagstiftning. Arbetet inom Regeringskansliet är fördelat så att ansvaret för särskild sektorslagstiftning typiskt sett ligger på andra enheter än de enheter som förvaltar bolagen med statligt ägande. Därigenom upprätthålls en åtskillnad mellan statens roll som ägare och lagstiftare.

EU:s bestämmelser om statligt stöd gäller för allt stöd från staten till såväl statligt som privat ägda företag. Syftet med reglerna är att förhindra att en medlemsstat snedvrider konkurrensen genom stöd som stärker den inhemska industrins konkurrenskraft till nackdel för företag i en annan medlemsstat. Enligt EU:s regelverk ska den så kallade marknadsekonomiska investeringsprincipen (MEOP – Market Economy Operator Principle) tillämpas bland annat vid kapitaltillskott i bolag med statligt ägande. Normalt är MEOP uppfylld om kapitaltillskott lämnas på villkor och under förutsättningar som skulle ha accepterats av en privat investerare.

2.4 Tillämpning av Svensk kod för bolagsstyrning

I bolag med statligt ägande vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige ska Svensk kod för bolagsstyrning (koden) tillämpas i sin helhet. I bolag med statligt majoritetsägande vars aktier inte är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige ska koden tillämpas, med undantag för reglerna om valberedning samt reglerna om val av styrelse och revisor. Sådana bolag ska inte heller vara skyldiga att inrätta ett ersättningsutskott enligt reglerna i koden, men kan välja att göra det. I minoritetsägda bolag vars aktier inte är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige verkar staten i dialog med övriga ägare för att koden ska tillämpas på motsvarande sätt. Koden tillämpas enligt principen ”följ

1 Aktiebolagslagen (2005:551), årsredovisningslagen (1995:1554), konkurrenslagen (2008:579), bokföringslagen (1999:1078), säkerhetsskyddslagen (2018:585) samt värdepappers- och insiderlagstiftningen med bl.a. lag (2007:528) om värdepappersmarknaden, lag (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och lag (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden.

2 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG.

3 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

eller förklara”. I avsnitt 3.1 framgår de principer som i stället för reglerna i koden ska tillämpas vid val av styrelse i bolag med statligt ägande vars aktier inte är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige.

3. Styrelserekrytering till bolag med statligt ägande

3.1 Styrelsenomineringsprocessen

Bolagets styrelse ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. I detta ingår att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att se till att bolaget har en betryggande internkontroll. Den löpande verksamheten sköts av bolagets ledning.

Regeringens mål är att styrelserna i bolagen med statligt ägande ska ha hög kompetens som är väl anpassad till respektive bolags verksamhet, situation och framtida utmaningar. I syfte att säkerställa en effektiv kompetensförsörjning till bolagens styrelser tillämpas enhetliga och gemensamma principer för en strukturerad styrelsenomineringsprocess för bolag med statligt ägande.

För de bolag med statligt ägande vars aktier inte är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige bereder Regeringskansliet förslag till val av styrelse och arvodering. I bolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige och där staten har ett betydande ägarintresse utser eller nominerar staten en ledamot till bolagets valberedning.

Styrelsenomineringsprocessen inom Regeringskansliet koordineras av Näringsdepartementet. För varje bolag analyseras kompetensbehovet utifrån bolagets verksamhet, situation och framtida utmaningar, styrelsens sammansättning samt genomförda styrelseutvärderingar. I Regeringskansliets arbete med styrelsenomineringsprocessen ingår dessutom en löpande egen utvärdering av samtliga statligt ägda bolags styrelser. Därefter fastställs eventuella rekryteringsbehov och rekryteringsarbetet inleds.

3.2 Styrelsens sammansättning

För att uppnå effektiva styrelser bör antalet ledamöter vara sex till åtta personer. Regeringens avsikt är att endast ha ordinarie ledamöter i styrelserna och inga suppleanter. Styrelsens ordförande väljs av bolagsstämman. Vid behov kan en vice styrelseordförande utses av bolagsstämman. Styrelsen ska ha en med

hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingskede och förhållanden i övrigt ändamålsenlig sammansättning, präglad av mångsidighet och bredd avseende de bolagsstämموالدا ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund. Vid sammansättningen ska även mångfaldsaspekter såsom etnisk och kulturell bakgrund vägas in. Regeringen anser att det är viktigt att särskilja styrelsens och verkställande direktörens roller och därför ska verkställande direktören inte vara ledamot i styrelsen.

Utgångspunkten för varje nominering av en styrelseledamot ska vara kompetensbehovet i respektive bolagsstyrelse. Det är viktigt att styrelsens sammansättning är sådan att styrelsen alltid har sådan branschkunskap eller annan kompetens som är direkt relevant för bolaget, även när bolaget utvecklas och omvärlden förändras. Hållbart företagande är en viktig fråga för staten som ägare och det krävs att styrelsen har förmåga att arbeta strategiskt inom detta område.

För att en person ska komma i fråga för ett styrelseuppdrag fördras en hög kompetens inom bolagets affärsverksamhet, affärsutveckling, branschkunskap, finansiella frågor, hållbart företagande eller inom andra relevanta områden. Därutöver krävs den tid och det engagemang som behövs för uppdraget samt en stark integritet och förmåga att se till bolagets bästa. Varje styrelseledamot ska kunna göra självständiga bedömningar av bolagets verksamhet.

Regeringen eftersträvar en jämn könsfördelning såväl i de enskilda bolagsstyrelserna som på portföljnivå. För den statligt ägda bolagsportföljen (hel- och delägda bolag) ska andelen kvinnor respektive män i styrelserna vara minst 40 procent. För respektive bolagsstyrelse ska följande gälla. Om bolagets styrelse har

- högst tre av bolagsstämman valda styrelseledamöter, ska bland dessa finnas personer av båda könen,
- fyra eller fem av bolagsstämman valda styrelseledamöter, ska bland dessa finnas minst två personer av vardera kön,
- sex–åtta av bolagsstämman valda styrelseledamöter, ska bland dessa finnas minst tre personer av vardera kön,
- nio av bolagsstämman valda styrelseledamöter, ska bland dessa finnas minst fyra personer av vardera kön, eller
- fler än nio av bolagsstämman valda styrelseledamöter, ska bland dessa finnas minst 40 procent av vardera kön.

Urvalet av ledamöter görs utifrån en bred rekryteringsbas i syfte att ta vara på kompetensen hos såväl kvinnor och män, som hos personer med olika bakgrund och erfarenheter. Diskriminering som har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder får inte förekomma.

3.3 Styrelsens arvoden

Styrelseledamöter får ersättning för den arbetsinsats och det ansvar som styrelseuppdraget innebär. Styrelseordförandes, eventuell vice styrelseordförandes och övriga ledamöters arvoden beslutas av bolagsstämman. Även arvoden till styrelseledamöter som arbetar i av styrelsen inrättat utskott ska beslutas på bolagsstämman. För att utskottsarvodering ska lämnas ska arbetet i utskottet vara av betydande omfattning. Vid perioder av särskilt hög arbetsbelastning kan utskottsarvoderingen anpassas under begränsad tid. Till anställda i Regeringskansliet som är styrelseledamöter i bolag med statligt ägande lämnas som regel inget styrelse- eller utskottsarvode. Arvode kan dock i undantagsfall lämnas till anställd i Regeringskansliet efter beslut på bolagsstämman. Ersättning till arbetstagarrepresentanter ska normalt inte lämnas.

Inför beslut på stämman om styrelsens arvoden gör Regeringskansliet en analys där arvodenas nivå jämförs med arvoden i andra jämförbara bolag. Arvoden ska vara konkurrenskraftiga, men inte marknadsledande.

4. Mål och uppdrag för bolag med statligt ägande

4.1 Bolagsordning

Genom bolagsordningen bestämmer ägaren bolagets verksamhetsföremål och vissa angivna ramar för verksamheten. I bolag med statligt ägande har verksamhetsföremålet sin grund i riksdagens beslut. Bolagsordningarna för bolagen med statligt ägande utgår ifrån aktiebolagslagens regler för publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige, koden och statens ägarpolicy.

4.2 Ägaranvisning

Genom ägaranvisning ger ägaren instruktioner till bolagets styrelse. I bolag med statligt ägande används ägaranvisningar i huvudsak när bolaget har ett särskilt beslutat samhällsuppdrag, får anslag, befinner sig i omstrukturering samt vid avregleringar och

andra liknande väsentliga förändringar. Ägaranvisningar ska till sitt innehåll vara relevanta, konkreta och tydliga samt formaliseras genom beslut på bolagsstämman. Om ett uppdrag lämnas i en ägaranvisning, ska det i ägaranvisningen tydligt framgå hur uppdraget finansieras, redovisas och följs upp.

4.3 Ekonomiska mål

Ekonomiska mål är ett viktigt verktyg i bolagsstyrningen av bolagen med statligt ägande. Ägarens syfte med att fastställa ekonomiska mål för bolagen är att

- säkerställa värdeskapande genom att styrelse och företagsledning arbetar mot långsiktiga, ambitiösa och realistiska mål
- uppnå kapitaleffektivitet genom att tydliggöra kostnaden för eget kapital
- hålla bolagens finansiella risk på en rimlig nivå
- tillförsäkra ägaren direktavkastning genom hållbara och förutsägbara utdelningar med hänsyn tagen till bolagens framtida kapitalbehov och finansiella ställning
- på ett strukturerat sätt mäta, följa upp och utvärdera bolagens lönsamhet, effektivitet och risknivå.

De ekonomiska målen definieras i huvudsak inom följande kategorier:

- lönsamhetsmål
- kapitalstruktur mål
- utdelningsmål.

En viktig utgångspunkt vid fastställandet av de ekonomiska målen är ägarens kostnad för eget kapital eftersom denna kostnad ytterst avgör om staten som ägare får en rimlig och marknadsmässig kompensation för det risktagande som ägandet i ett bolag innebär. För lönsamhetsmålet utgör kostnaden för eget kapital en lägsta nivå, eftersom en avkastning som systematiskt understiger kapitalkostnaden innebär att värde förstörs för staten som ägare. Kostnaden för eget kapital påverkar även den optimala kapitalstrukturen eftersom den beror på relationen mellan kostnaden för eget och lånat kapital vid olika grader av skuldsättning.

Andra viktiga utgångspunkter som används vid fastställandet av mål är analys av risker och möjligheter inom hållbart företagande, analys av den marknad som bolaget verkar på, jämförelser med andra bolag samt analys av bolagets affärsplan och historik. För att testa känsligheten i målen med hänsyn till olika externa och interna faktorer görs slutligen stresstester.

De ekonomiska målen beslutas av bolagsstämman och dokumenteras i stämmoprotokollet. Beslutade

ekonomiska mål gäller till dess nya eller förändrade mål beslutas av bolagsstämman.

4.4 Särskilt beslutade samhällsuppdrag

Vissa bolag med statligt ägande har ett särskilt beslutat samhällsuppdrag, dvs. ett uppdrag beslutat av riksdagen att bedriva verksamhet som syftar till att generera andra effekter än ekonomisk avkastning för ägaren. I vissa fall kan verksamheter inom ramen för ett särskilt beslutat samhällsuppdrag delfinansieras genom anslag på statsbudgeten.

4.5 Uppdragsmål för bolag med särskilt beslutade samhällsuppdrag

För att kunna utvärdera och följa upp hur de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs fastställs i relevanta fall uppdragsmål. Syftet med att fastställa uppdragsmål för bolagen är att

- säkerställa att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl
- tydliggöra kostnaden för utförandet av de särskilt beslutade samhällsuppdragen
- möjliggöra uppföljning och rapportering till riksdagen och andra intressenter
- klargöra förutsättningarna för de ekonomiska målen.

Utgångspunkter för fastställande av uppdragsmål ska vara dels föremålet för bolagets verksamhet, dels verksamhetens syfte, dvs. de önskvärda effekterna av bolagets verksamhet.

Eftersom ett bolags möjligheter att utföra ett särskilt beslutat samhällsuppdrag och att generera avkastning kan vara inbördes beroende, ska framtagande av uppdragsmål och ekonomiska mål i normalfallet genomföras samordnat. Då kan ambitionsnivån för uppdragsmålen vägas mot den kostnad i termer av påverkan på risk och avkastning som en viss nivå för ett uppdragsmål innebär.

Uppdragsmål beslutas av bolagsstämman genom en ägaranvisning till bolaget.

4.6 Uppföljning av mål

Uppföljning av uppdragsmål och ekonomiska mål sker vid ägardialog mellan företrädare för ägaren och styrelsens ordförande där utfallet gentemot målen diskuteras, liksom eventuella åtgärder som planeras för att nå målen. Även de av styrelsen fastställda strategiska målen följs upp inom ramen för ägardialogen. Väsentligt förändrade förutsättningar kan aktualisera en översyn av målen.

4.7 Revisor

Revisorernas uppdrag att oberoende granska styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning samt bolagets årsredovisning och bokföring är av central betydelse för staten som ägare. Ansvaret för val av revisor ligger alltid hos ägaren och val av revisor beslutas på årsstämman.

I tillägg till en bolagsstämmovald revisor har Riksrevisionen enligt vad som framgår av lag (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. rätt att utse revisor i de bolag som staten har ett bestämmande inflytande i och i bolag vars verksamhet regleras i författning.

4.8 Regeringens principer för bolag med statligt ägande

Regeringen har beslutat om principer för bolagsstyrning, ersättningar och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare samt extern rapportering för bolag med statligt ägande. Principerna för bolagsstyrning avser att åstadkomma en god bolagsstyrning i bolag med statligt ägande och att förtydliga innebörden av regeringens höga ambitioner för bolag med statligt ägande inom områdena hållbart företagande, digitalisering och säkerhet. Principerna för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare avser att säkerställa att bolagen med statligt ägande behandlar frågor om ersättning till de ledande befattningshavarna på ett medvetet, ansvarsfullt och transparent sätt. Principerna för extern rapportering avser att säkerställa att bolag med statligt ägande hanterar redovisning, rapportering och övrig informationgivning på ett transparent och professionellt sätt.

Ovan nämnda principer ingår som delar av statens ägarpolicy och ska därmed tillämpas i bolag med statligt majoritetsägande. I övriga bolag verkar staten i dialog med övriga ägare för att principerna ska tillämpas. Regeringens uppföljning av att bolagen med statligt ägande följer principerna redovisas i regeringens årliga skrivelse till riksdagen med redogörelse för företag med statligt ägande.

Principer för bolagsstyrning i bolag med statligt ägande

Regeringen beslutade den 27 februari 2020 nedanstående principer för bolagsstyrning i bolag med statligt ägande. Principerna ska för respektive bolag tillämpas från och med årsstämman 2020. Principerna ingår som en del av statens ägarpolicy.

1. Inledning

Bolag med statligt ägande ska agera långsiktigt, effektivt och lönsamt samt ges förmåga att utvecklas. En förutsättning för att uppnå detta är att bolagen tillämpar en god bolagsstyrning. I syfte att främja ett långsiktigt hållbart värdeskapande i bolagen med statligt ägande integreras hållbart företagande i bolagsstyrningen. Dessa principer avser även att förtydliga innebörden av regeringens höga ambitioner för bolag med statligt ägande inom områdena hållbart företagande, digitalisering och säkerhet.

Regeringens uppföljning av att bolagen följer dessa principer redovisas i regeringens årliga skrivelse till riksdagen med redogörelse för företag med statligt ägande.

1.1 Tillämpningsområde

Dessa principer ska tillämpas i bolag med statligt majoritetsägande. I övriga bolag, där staten är delägare, verkar staten i dialog med övriga ägare för att principerna ska tillämpas. Bolagen med statligt ägande ska även tillse att dessa principer beaktas inom bolagets hela verksamhet inklusive eventuella dotterföretag.

Styrelsen ska i bolagsstyrningsrapporten beskriva hur principerna har tillämpats under det senaste räkenskapsåret.

1.2 Tillämpning av Svensk kod för bolagsstyrning

I bolag med statligt ägande vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige ska Svensk kod för bolagsstyrning (koden) tillämpas i sin helhet. I bolag med statligt majoritetsägande vars aktier inte är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige ska koden tillämpas, med undantag för reglerna om valberedning samt reglerna om val av

styrelse och revisor. Sådana bolag ska inte heller vara skyldiga att inrätta ett ersättningsutskott enligt reglerna i koden, men kan välja att göra det. I minoritetsägda bolag vars aktier inte är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige verkar staten i dialog med övriga ägare för att koden ska tillämpas på motsvarande sätt. Koden tillämpas enligt principen ”följ eller förklara”. I avsnitt 4 framgår de principer som i stället för reglerna i koden ska tillämpas vid val av revisor i bolag med statligt ägande vars aktier inte är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige.

2. Bolagsstämman

Bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ och det forum där aktieägare formellt utövar sitt inflytande. Inför bolagsstämman i bolag med statligt ägande vars aktier inte är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige lämnar Regeringskansliet eller, om Regeringskansliet inte lämnat något förslag, bolagets styrelse, förslag till ordförande vid bolagsstämman. Förslaget till ordförande ska inkluderas i kallelsen till bolagsstämman.

Bolagen med statligt ägande ska tillämpa aktiebolagslagens (2005:551) regler för publika aktiebolag avseende bolagsstämman. Utöver reglerna i aktiebolagslagen och koden gäller följande principer för bolagsstämmor i bolag med statligt ägande.

Riksdagsledamöter har rätt att närvara vid bolagsstämmor i de bolag där staten äger minst 50 procent av aktierna, under förutsättning att bolaget eller ett rörelsedrivande dotterbolag har fler än 50 anställda. Det är styrelsens ansvar att se till att underrättelse om tid och plats för bolagsstämman skickas till riksdagens centralkansli i anslutning till utfärdandet av

kallelsen till bolagsstämman. Riksdagsledamöters önskan att närvara på bolagsstämman ska i förväg anmälas till bolaget och anmälan bör vara bolaget tillhanda senast en vecka före bolagsstämman.

I bolagen med statligt ägande bör allmänheten bjudas in att närvara på bolagsstämman och närvaro ska anmälas senast en vecka före stämman. Bolagen med statligt ägande bör anordna någon form av arrangemang i samband med årsstämman där även allmänheten bereds möjlighet att ställa frågor till styrelsen och bolagsledningen.

Årsstämman i bolag med statligt ägande ska äga rum senast den 30 april och eventuell utdelning ska betalas ut senast två veckor efter respektive årsstämma.

3. Bolagets styrelse

3.1 Styrelseledamöter

Styrelseledamöter i bolag med statligt ägande förväntas ha hög kompetens som är väl anpassad till respektive bolags verksamhet, situation och framtida utmaningar. Därutöver förväntas styrelseledamöterna i bolag med statligt ägande ha en hög grad av integritet och gott omdöme. Det krävs även att ledamöterna har den tid och det engagemang som behövs för uppdraget samt god förmåga att se till bolagets bästa. Mot denna bakgrund ska ledamöterna informera styrelseordföranden om sina andra uppdrag.

När Regeringskansliets nomineringsprocess har avslutats ska det beslutade förslaget offentliggöras på bolagets webbplats och inkluderas i kallelsen till bolagsstämma i enlighet med kodens regler. Därutöver ska den information som koden föreskriver om de föreslagna ledamöterna, med undantag av uppgift om oberoende, offentliggöras på bolagets webbplats.

3.2 Styrelsens ansvar

Styrelsen i respektive bolag där staten har ägarintressen ansvarar för att bolaget sköts föredömligt inom ramen för lagstiftningen, bolagets bolagsordning, eventuella ägaranvisningar och statens ägarpolicy. Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av dess angelägenheter. I detta ingår att säkerställa en ändamålsenlig intern kontroll, riskhantering och regelefterlevnad. Enligt vad som framgår av koden ska styrelsen årligen utvärdera behovet av internrevision. Styrelsen ska verka för att bolaget uppnår uppställda mål och att god hushållning sker med samtliga resurser i verksamheten. Det är styrel-

sens ansvar att fastställa mål och strategi för bolagets verksamhet.

En del i arbetet med att säkerställa att verksamheten åtnjuter offentligt förtroende är att fastställa för verksamheten relevanta policydokument och att årligen utvärdera gällande policydokument och tillhörande processer för uppföljning och regelefterlevnad.

Styrelsen ansvarar även för att upprätta förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare samt för upprättande av den särskilda ersättningsrapporten över ersättning till ledande befattningshavare i enlighet med vad som närmare beskrivs i regeringens principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande och principer för extern rapportering i bolag med statligt ägande.

3.3 Styrelseledamöters oberoende

En ledamot i styrelsen för ett bolag med statligt ägande ska besitta en hög grad av integritet och får inte stå i sådant beroendeförhållande till bolaget eller dess ledning att ledamotens självständighet kan ifrågasättas. En avvikelse i förhållande till koden avseende styrelseledamöters oberoende är att styrelseledamöters oberoende i förhållande till staten som större ägare, samt i förhållande till bolaget och bolagsledningen, inte redovisas i bolag med statligt ägande vars aktier inte är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige. Skälet till denna avvikelse är att kodens krav huvudsakligen tar sikte på bolag med ett spritt ägande och syftar till att skydda minoritetsägare. I bolag med statligt ägande vars aktier inte är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige saknas därför skäl att redovisa denna form av oberoende.

Det ska undvikas att en styrelseledamot eller styrelsesuppleant anlitas som konsult i bolaget och därmed får konsultarvode utöver styrelsearvodet. Om så ändå sker, ska uppdraget prövas av styrelsen i varje enskilt fall, vara klart avskiljbart från det ordinarie styrelseuppdraget, avgränsat i tid och reglerat i skriftligt avtal mellan bolaget och ledamoten. Principerna för sådana konsultarvoden omfattas av sådana riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare som beslutas av bolagsstämman.

3.4 Styrelsens ordförande

Styrelseordförandens särskilda roll behandlas i aktiebolagslagen och koden. De särskilda uppgifter som styrelseordföranden ska ha i styrelsearbetet ska preciseras i arbetsordningen för styrelsen.

I bolag med statligt ägande är en sådan särskild uppgift som åligger styrelseordföranden det så kallade samordningsansvaret. När bolaget står inför särskilt viktiga avgöranden ska styrelsen genom styrelseordföranden skriftligen samordna sin syn med företrädare för ägaren. Det är styrelsen som ska ta initiativ till och bedöma i vilka fall samordning ska ske genom styrelseordföranden inför ett visst styrelsebeslut.

3.5 Styrelsens arbetsformer

Det är varje styrelses ansvar att bedöma behovet av att inrätta särskilda utskott. I de fall utskott inrättas ska kodens principer vara vägledande för utskottens arbete och skriftliga instruktioner upprättas med arbetsfördelningen mellan styrelsen och utskotten. Även i övrigt ska kodens principer vara vägledande för styrelsens arbetsformer. Bolag med statligt ägande ska tillämpa aktiebolagslagens regler för publika aktiebolag avseende styrelsens arbetsordning. I bolag med statligt ägande bör firmateckningsrätten enbart utövas av två eller flera personer i förening, där minst en av firmatecknarna är styrelseledamot eller verkställande direktör.

3.6 Beslut om verkställande direktör

I bolag med statligt ägande ska en verkställande direktör utses. En av styrelsens viktigaste uppgifter är att utse, utvärdera och vid behov entlediga den verkställande direktören. Bolag med statligt ägande ska tillämpa aktiebolagslagens regler för publika aktiebolag avseende instruktion för den verkställande direktören.

3.7 Utvärdering av styrelserna

Styrelseordföranden ska se till att styrelsens arbete årligen utvärderas. I de statligt helägda bolagen ska Regeringskansliet informeras om utvärderingens resultat och detta bör ske senast vid årsskiftet. I samband med avrapportering av styrelseutvärderingen ska styrelseordföranden även informera Regeringskansliet om samtliga styrelseledamöters andra uppdrag.

4. Bolagets revisor

Förslag till val av revisor och revisorsarvode i bolag med statligt ägande ska lämnas av styrelsen och tas fram av bolaget med tillämpning av de regler om upphandling och val av revisor som gäller för bolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad enligt EU:s revisorsförordning.¹ För bolag som saknar revisionsutskott ska styrelsen vidta de åtgärder och ha det ansvar avseende upphandling av revisor som åligger revisionsutskottet enligt revisorsförordningen.

Förslag till val av revisor ska offentliggöras på bolagets webbplats, inklusive information om den rekommendation från styrelsen eller styrelsens revisionsutskott som ligger till grund för förslaget, samt inkluderas i kallelsen till bolagsstämma i enlighet med aktiebolagslagens och kodens regler.

En revisor som väljs av årsstämman ska utses för en mandatperiod om ett år. I bolag med statligt ägande ska även revisorsförordningens regler om rotation av revisionsbolag tillämpas, vilket innebär att ett revisionsbolag som huvudregel inte får väljas om för en längre tidsperiod än 20 år samt att fullständig upphandling av revisor måste ske minst vart tionde år.

5. Hållbart värdeskapande och strategiska mål

Ett långsiktigt och hållbart värdeskapande förutsätter att bolag beaktar och hanterar för verksamheten väsentliga aspekter och intar ett strategiskt förhållningssätt till dessa aspekter. Staten som ägare har särskilt identifierat vissa områden inom vilka det är av stor vikt att bolagen med statligt ägande har ett aktivt arbete för att uppnå ett hållbart värdeskapande. Dessa innefattar bl.a. ett hållbart företagande och hantering av digitaliseringens möjligheter och risker. Det är styrelsens ansvar att utveckla bolagets övergripande strategi och fastställa strategiska mål för ett hållbart värdeskapande.

De strategiska målen för ett hållbart värdeskapande ska fokusera på värdeskapande samt vara relevanta för bolagets affärsverksamhet och väsentliga hållbarhetsaspekter. Målen ska även vara långsiktiga,

1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG.

utmanande, uppföljningsbara, tydliga och jämförbara. Målen ska även, i förekommande fall, vara relevanta för bolagets särskilt beslutade samhällsuppdrag. Utfallet gentemot målen ska diskuteras inom ramen för ägardialogen mellan företrädare för ägaren och styrelsens ordförande, liksom eventuella åtgärder som planeras för att nå målen.

5.1 Hållbart företagande

5.1.1 Inledning

Hållbart företagande är en viktig del av ett hållbart värdeskapande. Utgångspunkten för hållbart företagande är att bolag ska driva sin verksamhet på ett sätt som gynnar en hållbar utveckling, dvs. en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Det ska uppnås genom att balansera och förena en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Hållbart företagande innebär att agera ansvarsfullt och minimera risken för negativ påverkan men också att tillvarata möjligheter till hållbart värdeskapande genom innovativa affärsmodeller och lösningar.

Bolag med statligt ägande ska agera föredömligt inom området hållbart företagande och i övrigt agera på ett sådant sätt att de åtnjuter offentligt förtroende. Ett föredömligt agerande inkluderar ett strategiskt och transparent arbete med samarbete i fokus. Internationella riktlinjer, Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling ska vara vägledande för detta arbete.

Det är av särskild vikt att bolag med statligt ägande arbetar för följande.

- En sund och säker arbetsmiljö, respekt för mänskliga rättigheter, inklusive barns rättigheter, samt goda och anständiga arbetsvillkor. Bolagen ska vara föredömen i jämställdhetsarbetet och arbeta aktivt med jämställdhetsfrågor i sin verksamhet, inte minst vid tillsättningar på chefsnivå. Bolagen ska även beakta mångfaldsaspekten och arbeta för en inkluderande kultur.
- En miljömässigt hållbar utveckling med minskad klimat- och miljöpåverkan. Bolagen ska inom sin bransch vara föredömen på miljö- och klimatområdet och arbeta för att de av riksdagen beslutade nationella miljö- och klimatmålen samt det s.k. Parisavtalet ska uppnås. De nationella miljömålen är en viktig del i genomförandet av Agenda 2030.

- Identifiering, bedömning, hantering och transparent redogörelse för verksamhetens klimatrelaterade finansiella risker och möjligheter.
- En god affäretik och ett aktivt anti-korruptionsarbete. Ett sätt att arbeta för god affäretik och med anti-korruption kan vara att följa av Institutet Mot Mutor fastställd kod om gåvor, belöningar och andra förmåner i näringslivet.
- Att i övrigt säkerställa att missbruk inte sker av den särställning som det kan innebära att vara ett bolag med statligt ägande, bl.a. genom att tillämpa skäliga villkor i förhållande till kunder och leverantörer, exempelvis avseende betalningstider.
- Ett ansvarsfullt agerande inom skatteområdet.

5.1.2 Krav på arbetsrättsliga villkor vid inköp

Bolag med statligt ägande ska, när det är behövligt, ställa arbetsrättsliga krav på leverantörer vid inköp.² De arbetsrättsliga kraven ska avtalas med leverantörer och ska minst gälla villkor avseende lön, arbetstid och semester. Leverantörer ska därvid tillförsäkra sina anställda villkor enligt kollektivavtal, eller villkor enligt de lägsta nivåer som följer av ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen. Villkoren ska dock alltid minst motsvara dem som följer av lag. Om arbetet utförs under sådana förhållanden att svensk arbetsrätt inte är tillämplig ska leverantören minst tillförsäkra sina anställda villkor i enlighet med ILO:s kärnkonventioner.

De arbetsrättsliga krav som ställs ska avse de av leverantörens anställda som utför arbete för att framställa den vara eller tjänst som ska levereras till bolaget med statligt ägande. Kraven på huvudleverantören ska också gälla för eventuella underleverantörer i alla led som direkt medverkar till framställandet av varan eller tjänsten. Det ska åläggas huvudleverantören att säkerställa att underleverantörer minst tillförsäkrar sina anställda villkor motsvarande dem som följer av de arbetsrättsliga krav som ska ställas på huvudleverantören enligt ovan.

Ett bolag med statligt ägande bör ställa krav utöver vad som här anges om det är ändamålsenligt. Skyldigheten att ställa arbetsrättsliga krav på leverantörer ska tillämpas enligt principen ”följ eller förklara”.

² Avser inköp till ett värde som överstiger tröskelvärdet för centrala upphandlande myndigheters upphandling av varor och tjänster enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, inklusive flera inköp från samma leverantör då det sammanlagda värdet av inköpen under ett räkenskapsår kan beräknas överstiga tröskelvärdet. Skyldigheten att ställa arbetsrättsliga krav på leverantörer enligt vad som här anges gäller inte vid en upphandling genomförd av ett bolag med statligt ägande i enlighet med upphandlingslagstiftningen, dvs. av en upphandlande myndighet eller enhet.

5.1.3 Internationella riktlinjer

Bolag med statligt ägande ska agera ansvarsfullt och arbeta aktivt för att följa internationella riktlinjer om miljö- och klimathänsyn, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, anti-korruption och affärsetik. Regeringen har identifierat följande internationella principer och riktlinjer som väsentliga för bolag med statligt ägande:

- de tio principerna i FN:s Global Compact
- FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

Dessa principer och riktlinjer bygger på internationella konventioner och avtal och har formulerats i samarbete mellan stater, företag, arbetstagarorganisationer och andra intressenter i syfte att ge näringslivet vägledning i hantering av risker och affärsmöjligheter inom området hållbart företagande. Det är viktigt att bolag med statligt ägande, utifrån sin bransch och de marknader de verkar på, identifierar och hanterar risker och affärsmöjligheter inom området hållbart företagande.

5.1.4 Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling

Världens länder har kommit överens om en gemensam agenda för hållbar utveckling med bl.a. 17 globala mål som gäller fram till 2030 – Agenda 2030. I arbetet att genomföra agendan är alla samhällets aktörer viktiga och näringslivet har en central roll. Bolag med statligt ägande ska inom ramen för sin verksamhet analysera de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 för att identifiera de mål som bolaget genom sin verksamhet påverkar och bidrar till. Bolagen ska även identifiera affärsmöjligheter som bidrar till att uppnå de globala hållbarhetsmålen.

5.1.5 Transparens

Genom att föra en öppen och konstruktiv dialog med sina viktigaste intressenter ska bolagen med statligt ägande agera transparent avseende hantering av risker och möjligheter inom området hållbart företagande. Vidare ska bolag med statligt ägande kommunicera sitt arbete med hållbart företagande såväl externt som internt.

5.1.6 Samarbete

Bolag med statligt ägande ska bedriva ett aktivt arbete såväl i den egna verksamheten som i samarbete med affärspartner, kunder, leverantörer och andra relevanta aktörer i syfte att främja kunskapsöverföring och innovativa samarbeten i arbetet inom området hållbart företagande.

5.1.7 Beslut och uppföljning

Arbetet med hållbart företagande ska innefatta policybeslut på styrelsenivå, ändamålsenliga processer för att identifiera, hantera och följa upp relevanta områden och mål, inklusive efterlevnaden av de arbetsrättsliga krav som ska ställas på leverantörer, samt transparent rapportering av arbete och åtgärder med fokus på väsentlighet.

5.2 Digital transformation

Bolag med statligt ägande ska arbeta aktivt för att utnyttja digitaliseringens möjligheter, och hantera dess risker, i sitt värdeskapande.

6. Säkerhet

För att säkerställa ett långsiktigt hållbart värdeskapande i en föränderlig värld är det viktigt att bolagen bedriver ett aktivt, systematiskt, ambitiöst och ansvarsfullt säkerhetsarbete. Samtliga bolag med statligt ägande bedriver verksamhet eller äger tillgångar som till någon grad behöver skyddas mot angrepp såsom stölder, utpressning, spioneri eller sabotage. Säkerhetsarbetet ska kravställas och regelbundet följas upp av styrelsen.

Bolag med statligt ägande ska vidare analysera huruvida de till någon del bedriver verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet och därmed omfattas av säkerhetsskyddslagen (2018:585). Bolag som omfattas av säkerhetsskyddslagen ska identifiera och skydda säkerhetskänslig verksamhet och information med stöd av berörda tillsynsmyndigheter och vid behov i samverkan med andra relevanta aktörer.

Principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande

Regeringen beslutade den 27 februari 2020 nedanstående principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande. Principerna ska för respektive bolag tillämpas från och med årsstämman 2020 och ersätter tidigare riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande som beslutades 2016. Principerna ingår som en del av statens ägarpolicy.

1. Inledning

Styrelserna i bolag med statligt ägande ska behandla frågor om ersättning till de ledande befattningshavarna på ett medvetet, ansvarsfullt och transparent sätt. De ska vidare försäkra sig om att den totala ersättningen är rimlig, präglad av måttfullhet och väl avvägd samt bidrar till en god etik och företagskultur.

Regeringens uppföljning av att bolagen följer dessa principer redovisas i regeringens årliga skrivelse till riksdagen med redogörelse för företaget med statligt ägande.

2. Tillämpningsområde

Dessa principer omfattar lön och annan ersättning, exklusive ersättning som beslutas av årsstämman, till ledande befattningshavare. Med ledande befattningshavare avses styrelseledamöter, verkställande direktör, vice verkställande direktör och andra personer i bolagsledningen. Principerna ska tillämpas i bolag med statligt majoritetsägande. Dessa bolag ska vidare säkerställa att principerna tillämpas i bolagens dotterföretag. I övriga bolag där staten är delägare verkar staten i dialog med övriga ägare för att principerna tillämpas. Ingångna avtal med ledande befattningshavare som strider mot dessa principer bör omförhandlas.

3. Styrelsens ansvarsområde

Styrelserna i bolagen med statligt ägande ska, på motsvarande sätt som i publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige, tillämpa reglerna om riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare i aktiebolagslagen (2005:551). Styrelsens förslag till årsstämman om riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare ska vara förenliga med dessa principer. I de fall reglerna om ersättningar till ledande befattningshavare i Svensk kod för bolagsstyrning (koden) avviker från regeringens principer ska regeringens principer gälla. Av styrelsens förslag till riktlinjer ska det bl.a. framgå hur riktlinjerna bidrar till bolagets affärsstrategi, långsiktiga intressen och hållbarhet.

Styrelsen i sin helhet är ansvarig för att fastställa ersättning till den verkställande direktören. Styrelsen ska säkerställa att såväl den verkställande direktörens som övriga ledande befattningshavares ersättning ryms inom de riktlinjer som beslutats av bolagsstämman. Styrelsen ska även säkerställa att den verkställande direktören ser till att bolagets ersättningar till övriga anställda bygger på ersättningsprinciperna i de riktlinjer som beslutats av bolagsstämman.

Bolag med statligt majoritetsägande får som utgångspunkt inte avvika från regeringens ersättningsprinciper. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för att avvika från regeringens ersättningsprinciper, ska styrelsen redovisa dessa. Denna möjlighet till avvikelse ska tillämpas restriktivt.

4. Principer för ersättning i bolag med statligt ägande

4.1 Former och villkor för ersättning

Den totala ersättningen till ledande befattningshavare ska vara rimlig och väl avvägd. Den ska även vara konkurrenskraftig, takbestämd och ändamålsenlig samt bidra till en god etik och företagskultur. Ersättningen ska inte vara löneledande i förhållande till jämförbara företag utan präglas av måttfullhet. Detta ska vara vägledande också för övriga anställdas totala ersättning.

Ersättningen till ledande befattningshavare får bestå av följande komponenter: fast kontantlön, avgångsvederlag, pensionsförmåner och övriga förmåner. Rörlig lön ska inte ges till ledande befattningshavare. Det är däremot möjligt att ge rörlig lön till övriga anställda, förutsatt att det sker med beaktande av dessa principer i övrigt.

Premien för pensionsförmåner ska vara avgiftsbestämd och inte överstiga 30 procent av den fasta årliga kontantlönen, såvida inte dessa förmåner följer en på bolaget tillämpad kollektiv pensionsplan. I ett sådant fall bestäms premien av pensionsplanens villkor. Eventuell utökning av en kollektiv pensionsplan över den lönenivå som täcks av planen ska vara avgiftsbestämd med en avgift om högst 30 procent av överskjutande lönedel. I anställningsavtal ingångna efter 1 januari 2017 ska pensionsåldern inte understiga 65 år.

I det fall lönevaxling erbjuds för att förstärka pensionsförmåner ska en sådan lösning vara kostnadsneutral för bolaget.

Ersättning vid arbetsförmåga på grund av sjukdom ska följa villkor om sjuklön och sjukpension i tillämpat kollektivavtal eller, om bolaget inte har kollektivavtal, motsvara nivåer som gäller enligt kollektivavtal som tillämpas i branschen. Eventuell utökning av en kollektiv sjukförsäkring över den lönenivå som täcks av kollektivavtal ska motsvara marknadspraxis.

Beträffande anställningsförhållanden som lyder under andra regler än svenska får, såvitt avser pensionsförmåner, vederböriga anpassningar ske för att följa tvingande sådana regler eller etablerad lokal praxis, varvid dessa principers övergripande ändamål så långt möjligt ska tillgodoses.

4.2 Upphörande av anställning

Vid uppsägning från bolagets sida ska uppsägnings-tiden inte överstiga sex månader. Avgångsvederlag får lämnas med högst tolv månadslöner. I anställningsavtal som ingicks senast den 31 december 2016 får avgångsvederlag lämnas med högst arton månadslöner. Avgångsvederlaget ska betalas ut månadsvis och utgöras av enbart den fasta månadslönen utan tillägg för pensionsförmåner eller övriga förmåner. Vid uppsägning från den anställdes sida ska inget avgångsvederlag lämnas. Avgångsvederlag betalas som längst ut intill avtalad pensionsålder och aldrig längre än till 65 års ålder. Vid ny anställning, annat tillkommande avlönat uppdrag eller vid inkomst från näringsverksamhet ska ersättningen från det uppsägande bolaget reduceras med ett belopp som motsvarar den nya inkomsten motsvarande den period som uppsägningslön och avgångsvederlag avser.

4.3 Beslutsprocess för ersättningsriktlinjer

Bolag med statligt ägande ska tillämpa aktiebolagslagens regler för publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige avseende riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare. Bolagets styrelse ska upprätta förslag till nya riktlinjer för ersättning och årligen lägga fram förslaget för beslut vid årsstämman.¹ I riktlinjerna ska det anges hur styrelsen ska säkerställa att ersättningarna följer bolagets beslutade riktlinjer. Riktlinjerna ska gälla till dess att nya riktlinjer antagits av bolagsstämman.

1) Förändringar i bolagets ersättningsriktlinjer som krävs för att dessa ska överensstämma med 8 kap. 52 § aktiebolagslagen ska, så långt möjligt, införas i det förslag till riktlinjer som styrelsen lägger fram för beslut vid årsstämman 2020 och vara fullt införda i det förslag som läggs fram för beslut vid årsstämman 2021.

5. Redovisning

Bolagen med statligt ägande ska årligen upprätta en ersättningsrapport som redovisar ersättningar till de ledande befattningshavarna på motsvarande sätt som publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige. Det innebär att de särskilda regler om redovisning av ersättningar till ledande befattningshavare som gäller för sådana bolag ska iakttas av bolagen med statligt ägande. Reglerna för detta finns huvudsakligen i aktiebolagslagen, årsredovisningslagen (1995:1554) och koden. Därutöver ska ersättningen för varje enskild ledande befattningshavare i bolagen med statligt ägande särredovisas i ersättningsrapporten. Ersättningsrapporten ska därtill inkludera en redogörelse för hur regeringens principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande har tillämpats för anställda i bolaget och bolagets dotterföretag. Ersättningsrapporten ska läggas fram för godkännande första gången på årsstämman 2021.

Vidare ska bolagets revisor med tillämpning av reglerna i aktiebolagslagen för publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på reglerad marknad i Sverige inför varje årsstämma lämna ett yttrande över om de riktlinjer som gällt sedan föregående årsstämma har följts. Revisorns yttrande ska även offentliggöras på bolagets webbplats.

Härutöver ska styrelsens ordförande vid årsstämman muntligen redogöra för de ledande befattningshavarnas ersättningar och hur de förhåller sig till de av bolagsstämman beslutade riktlinjerna.

6. Definitioner

- **Avgiftsbestämd pension:** (premiebestämd pension) att pensionspremien är bestämd som en viss procent av pensionsmedförande lön.
- **Dotterföretag:** de juridiska personer som avses i 1 kap. 11 § aktiebolagslagen.
- **Ersättning:** alla ersättningar och förmåner till ledande befattningshavare, såsom lön, pensionsförmåner, övriga förmåner och avgångsvederlag, förutom ersättning som beslutas av årsstämman. Även ersättning från företag i samma koncern ska inkluderas.
- **Kollektiv pensionsplan:** en förmånsbestämd eller premiebestämd plan som följer av kollektivavtal (eller om bolaget inte har kollektivavtal, en bolagsspecifik pensionsplan), och som tillämpas generellt för anställda i bolaget. Som kollektiv pensionsplan räknas även en på bolaget tillämpad policy om alternativ ITP, eller motsvarande policy för andra kollektivavtalade planer än ITP, förutsatt att avgifterna i denna policy inte överstiger bolagets avgifter i den traditionella planen.
- **Ledande befattningshavare:** styrelseledamöter, verkställande direktör, vice verkställande direktör och andra personer i bolagsledningen.
- **Pensionsförmån:** ålders- och efterlevandeförmån.
- **Premie och avgift:** försäkringspremie, eller annan avsättning, som finansierar en pensionsförmån.
- **Rörlig lön:** exempelvis incitamentsprogram, gratifikationer, ersättning från vinstandelsstiftelser, bonus, provisionslön och liknande ersättningar.
- **Övriga förmåner:** olika former av ersättning för arbete som ges utöver lön, exempelvis bil- och bostadsförmån och andra skattepliktiga förmåner.

Principer för extern rapportering i bolag med statligt ägande

Regeringen beslutade den 27 februari 2020 nedanstående principer för extern rapportering för bolag med statligt ägande. Principerna ska för respektive bolag tillämpas för de rapporter som lämnas för verksamhetsår som inleds från och med den 1 januari 2020 och ersätter tidigare riktlinjer som beslutades 2016. Principerna ingår som en del av statens ägarpolicy.

1. Inledning

Styrelserna i bolag med statligt ägande ska hantera bolagens redovisning, rapportering och övrig informationsgivning på ett transparent och professionellt sätt.

Regeringens uppföljning av att bolagen följer dessa principer redovisas i regeringens årliga skrivelse till riksdagen med redogörelse för företag med statligt ägande.

2. Tillämpningsområde

Dessa principer ska tillämpas i bolag med statligt majoritetsägande. I övriga bolag där staten är delägare verkar staten i dialog med övriga ägare för att principerna ska tillämpas. Styrelserna i bolagen med statligt ägande ansvarar för att bolagens redovisning och rapportering följer gällande regelverk och dessa principer. Bolagen med statligt ägande ska även tillse att principerna beaktas inom bolagets hela verksamhet inklusive eventuella dotterföretag. Principerna är ett komplement till gällande redovisningslagstiftning och god redovisningssed.

Principerna ska tillämpas enligt principen ”följ eller förklara” som innebär att ett bolag kan göra avvikelser från principerna om en tydlig förklaring med motivering till avvikelserna lämnas i bolagets årsredovisning. Styrelsen ska i årsredovisningen även beskriva hur principerna har tillämpats under det senaste räkenskapsåret.

3. Informationsgivning

3.1 Regelverk

Bolagen med statligt ägande lyder under samma lagar som privatägda bolag, exempelvis aktiebolagslagen (2005:551), bokföringslagen (1999:1078) och årsredovisningslagen (1995:1554). Bolagen med statligt ägande ska dock, utöver gällande redovisningslagstiftning och god redovisningssed, i tillämpliga delar presentera årsredovisning, delårsrapporter, bokslutskommuniké samt bolagsstyrningsrapport i enlighet med Nasdaq Stockholms regelverk för emittenter. Det innebär också att bolagen med statligt ägande ska redovisa i enlighet med Svensk kod för bolagsstyrning (koden) samt de regler i bl.a. årsredovisningslagen och lag (2007:528) om värdepappersmarknaden som gäller för publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige.

För bolag som uppnår en viss omsättning per år och som tar emot medel eller andra förmåner från staten gäller särskilda regler för redovisning av finansiella förbindelser enligt lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. (transparenslagen). De bolag med statligt ägande som omfattas av transparenslagen ska tillämpa en öppen redovisning av vilka medel som tillförts bolaget och hur de har använts.

Ytterligare redovisningsregler finns bl.a. för bolag som bedriver verksamhet inom vissa branscher i lagen (2015:812) om rapportering av betalningar till myndigheter. Vidare finns krav på särredovisning för verksamhet som bedrivs av bl.a. monopolföretag och andra företag i liknande särställning, när dessa även bedriver konkurrensutsatt verksamhet.

De rapporteringsregler som ska tillämpas av bolagen med statligt ägande förändras och uppdateras löpande. Bolagen med statligt ägande ska följa utvecklingen och förändringar i lagar, normer och rekommendatio-

ner i takt med att de förändras. Styrelsen ska hålla sig informerad om utvecklingen och skyndsamt besluta om relevanta åtgärder till följd av förändringarna.

3.2 Transparens och hållbarhet

Regeringens övergripande mål med förvaltningen av bolagen med statligt ägande är att den långsiktiga värdeutvecklingen blir den bästa möjliga och, i förekommande fall, att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl. De statligt ägda bolagens externa rapportering, som omfattar årsredovisning, delårsrapporter, bolagsstyrningsrapport, hållbarhetsredovisning och ersättningsrapport, ska vara lika transparent som i publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige. Rapporteringen ska dels ge en god beskrivning av de statligt ägda bolagens verksamhet, möjligheter och utmaningar, dels utgöra underlag för kontinuerlig uppföljning och utvärdering av bolagens verksamhet och uppsatta mål.

Regeringen har högt ställda ambitioner på bolagens arbete med hållbart företagande, vilket framgår av regeringens principer för bolagsstyrning i bolag med statligt ägande. Genom dessa principer fastställer regeringen sina krav på rapportering och redovisning inom detta område. Bolagens arbete med hållbart företagande ska kommuniceras såväl internt som externt. Hållbarhetsredovisning är ett verktyg för att med transparens i fokus driva arbetet med hållbart företagande framåt genom att systematiskt arbeta med tydlig rapportering och uppföljning. Styrelserna i bolagen med statligt ägande ansvarar för att bolagen presenterar en hållbarhetsredovisning som tillsammans med övrig finansiell rapportering utgör ett samlat underlag för utvärdering och uppföljning.

4. Principer för extern rapportering

4.1 Årsredovisning

Bolagen med statligt ägande ska i årsredovisningen ge en rättvisande bild av utvecklingen av bolagens verksamhet, ställning och resultat i enlighet med gällande lagstiftning, normer och rekommendationer samt god redovisningssed.

Bolagen med statligt ägande ska upprätta årsredovisning och delårsrapporter baserade på tillämpliga internationella redovisningsstandarder (IFRS) på motsvarande sätt som publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige. För bolag med statligt ägande som inte har aktier

eller andra överlåtbara värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige är det dock inget krav att upprätta segmentsredovisning enligt IFRS.

Bolag med statligt ägande ska rapportera i enlighet med kraven i lagstiftning, koden och IFRS med samma transparens och tydlighet som publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige. Detta inkluderar bl.a. följande områden.

- De mest väsentliga omvärldsfaktorerna som påverkar företagets verksamhet.
- Affärsmodell, strategi, verksamhet, marknad, kunder, konkurrenter och organisation. Om bolaget fastställt strategiska prioriteringar, ska även dessa redovisas med rapportering om utfall av föregående års strategiska prioriteringar samt eventuella förändringar i de strategiska prioriteringarna inför kommande år.
- Risker och riskhantering, möjligheter och hot samt känslighetsanalys som beskriver bolagets huvudsakliga finansiella risker.
- En beskrivning av bolagets väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer av betydelse som kan påverka bolagets resultat, ställning och framtidsutsikter.
- Styrelsens förslag till nya riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare.

Årsredovisningen i bolagen med statligt ägande ska också innehålla en redogörelse för följande.

- Beslutade finansiella och icke-finansiella mål, fastställd utdelningspolicy och verksamhetsmål samt uppfyllelsen av dessa mål.
- Bolagets arbete med hållbarhetsfrågor innefattande principer och riktlinjer, hur dessa har omsatts i handling, måluppfyllelse samt effekter på de strategiska målen inför kommande år.
- Bolagets arbete med att tillämpa statens ägarpolicy där dessa principer om extern rapportering, principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande samt principer för bolagsstyrning i bolag med statligt ägande ingår.
- Bolagets uppdragsmål samt uppfyllelsen av dessa mål, om sådana mål finns.

4.2 Hållbarhetsredovisning

En hållbarhetsredovisning ska upprättas enligt GRI:s riktlinjer (GRI Standards) eller annat internationellt ramverk för hållbarhetsredovisning och offentliggöras på respektive bolags webbplats i samband med offentliggörandet av bolagets årsredovisning. Hållbarhetsredovisningen kan antingen vara en fristående rapport eller ingå som en integrerad del i årsredovisningen.

Hållbarhetsredovisningen ska vara kvalitetssäkrad genom oberoende granskning och bestyrkande av den revisor som utsetts till bolagets revisor av bolagsstämman.

Vid upprättande av hållbarhetsredovisningen ska bolagen med statligt ägande följa de regler om hållbarhetsrapport i årsredovisningslagen som gäller för större företag. Det innebär bl.a. att hållbarhetsredovisningen ska innehålla de upplysningar som behövs för förståelsen av bolagets utveckling, ställning och resultat samt konsekvenserna av verksamheten.

Hållbarhetsredovisningen ska särskilt upplysa om frågor som rör miljö, personal och sociala förhållanden, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption, där dessa bedöms väsentliga för bolaget eller dess intressenter.

En hållbarhetsredovisning bör även i övrigt innehålla:

- En väsentlighetsanalys innefattande en diskussion om vilka hållbarhetsfrågor som är mest väsentliga för verksamheten, i bolagets värdekedja och för bolagets intressenter.
- En redogörelse för hur bolagets verksamhet styrs med avseende på dessa frågor, vilket innefattar men inte begränsas till viktiga policyer, strategiska prioriteringar och mål på kort och lång sikt.
- En tydlig redovisning av genomförd intressentanalys och intressentdialog.
- En redogörelse för aktiviteter som utförts under året med avseende på de väsentliga hållbarhetsfrågorna och vad som gjorts för att förstärka den positiva påverkan och minimera den negativa påverkan.
- En redogörelse för relevanta kvantitativa och kvalitativa resultatindikatorer som hänger samman med de prioriteringar och mål som fastställts.
- En redogörelse för verksamhetens klimatrelaterade finansiella risker och möjligheter.

4.3 Delårsrapporter

Bolagen ska kvartalsvis offentliggöra delårsrapporter som upprättas i enlighet med de krav som gäller för publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige. För bolag med statligt ägande vars aktier eller andra överlåtbara värdepapper inte är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige är det dock inget krav att upprätta segmentsredovisning enligt IFRS.

4.4 Ersättningsrapport

Bolagen med statligt ägande ska årligen upprätta en ersättningsrapport som redovisar ersättningar till de ledande befattningshavarna på motsvarande sätt som publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel

på en reglerad marknad i Sverige. Det innebär att de särskilda regler om redovisning av ersättningar till ledande befattningshavare som gäller för sådana bolag ska iakttas av bolagen med statligt ägande. Reglerna för detta finns huvudsakligen i aktiebolagslagen, årsredovisningslagen och koden. Därutöver ska ersättningen för varje enskild ledande befattningshavare i bolagen med statligt ägande särredovisas i ersättningsrapporten. Rapporten ska därtill inkludera en redogörelse för hur regeringens principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande har tillämpats för anställda i bolaget och bolagets dotterföretag. Ersättningsrapporten ska läggas fram för godkännande första gången på årsstämman 2021.

4.5 Format och tidpunkter för offentliggörande av rapporter

Bolagen med statligt ägande vars aktier inte är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige ska offentliggöra delårsrapporter, bokslutskommuniké, års- och hållbarhetsredovisning inklusive bolagsstyrningsrapport samt ersättningsrapport på bolagets webbplats vid de tidpunkter som anges nedan. Årsredovisningen ska även finnas tillgänglig för allmänheten vid bolagets årsstämma.

- Bokslutskommunikén (Q4) ska offentliggöras senast den 15 februari.
- Års- och hållbarhetsredovisningen ska offentliggöras senast den 31 mars.
- Bolagsstyrningsrapporten ska offentliggöras senast den 31 mars.
- Ersättningsrapporten ska offentliggöras senast den 31 mars.
- I förekommande fall ska redovisning av finansiella förbindelser enligt transparenslagen offentliggöras senast den 31 mars.
- Delårsrapporten för januari–mars (Q1) ska offentliggöras senast den 30 april.
- I förekommande fall ska rapport om betalningar till myndigheter offentliggöras senast den 30 juni.
- Halvårsrapporten (Q2) ska offentliggöras senast den 15 augusti.
- Delårsrapporten för januari–september (Q3) ska offentliggöras senast den 31 oktober.

I förekommande fall ska även redovisning av finansiella förbindelser enligt transparenslagen och/eller rapport om betalningar till myndigheter offentliggöras på bolagets webbplats.

Alla redovisningshandlingar inklusive revisionsberättelser ska finnas tillgängliga på bolagets webbplats under minst tio år.

Regeringskansliet

Växel: 08-405 10 00

Besöksadress: Herkulesgatan 17
Stockholm